

kısmı ayırmak mümkündür. Birinci grup şiiirlerde Guittone Sicilya Okulu ve Provans geleneği izinde giderek ince ve aristokratik bir dil ve teknikle aşk konusunu işlemiştir. İfadelerini süslemek için Sicilya ve Provans şiiirlerinden, Latince dilinden alınan terimlerle Toscana bölgesi dilinden oluşan karışık bir söz dağarcığı kullanmıştır. Daha doğrusu Toscana halk dilinden bir şiiir dili yaratmaya uğraşmıştır. Bunda Latince ve Provans dili Sicilya şiiirinde olduğundan daha geniş yer tutarlar. Guittone geleneksel tekniğin bütün biçimlerini – güç kafiyeyle etimolojik figüre, *cursus*'dan paralel ifadeye, analogiye, ses ve anlam oyunlarına, *ars dictandi*'nin en karmaşık süslerine kadar – toplar, zenginleştirir ve yayar. Dili zengin, söz dizini kompleksdir. Gramer açısından eşdeğerli cümleciklere değil yan cümleciklere başvurur, yani 'coordinazione' değil 'subordinazione' göze çarpar. Düşünce bir iki dizide açıklanamaz, bütün bir kıt'ayı doldurur. Guittone'nin şiiirleri çağdaş ozanlar üzerinde büyük bir etki yaratmış, sayısız övgücileri, taklitçileri ortaya çıkmıştı. Hatta Dante'de bile onun şiiirinin izlerine rastlamak güç değildir. Büyük ozan Guittone'yi onun dinsel ve ahlaki şiiirlerinde aramak gerekir. San Domenico için yazdığı canzone şiiirinin doruk noktasını oluşturur. Bu şiiirde canlandırdığı kişi onun için ideal ahlaki simgeler. Guittone'nin ozan olarak faaliyetlerini sürdürdüğü bir dönemde yeni bir şiiir okulunun, Stil Nuovo'nun, ortaya çıkması ve kısa sürede tutunması onun daha yaşıyorken unutulmasına, ününün azalmasına yol açtı. Bu unutulma sonraki yüzyıllarda da sürdü. Sadece Romantik çağda adı yeniden ortaya atıldı; şiiiri duygu ve sevgiden yoksun, soğuk düşünce şiiirine örnek gösterildi. Okuluna "Scuola di transizione", Geçiş Dönemi Okulu adının verilmesi de onun kendi başına değerli olan bir edebi deneyim olarak kabul edilmediğini, eleştirmenlerin ona Stil Nuovo okuluna bir hazırlık gözüyle baktıklarını gösterir. Oysa Guittone XIII. yüzyılın ikinci yarısı başlarken, Jacopo da Lentini ve Pier della Vigna'nın ünlerinin sönmeye başladığı ve Guinizelli'nin şiiirinin henüz ortaya çıkmadığı yıllarda İtalya'da edebiyat ve kültür dünyasında egemen olmuştur. Onun izinde giden ozanlar arasında Bonagiunta da Lucca, Chiaro Davanzati ve Andrea Monte anımsanabilir.

Dolce Stil Nuovo ve Ozanları

Sicilya Okulundan sonra İtalyan edebiyatında görülen ikinci şiiir okulu ya da akımı Dolce Stil Nuovo'dur. Bu akım Bologna'da doğdu, ama özellikle Floransa'da geliştii ve etkileri XV. yüzyıla kadar sürdü. XIII. yüzyıl sonunda Floransa politik ve toplumsal açıdan kentler arasında öncü durumuna geçmişti. Feodal kökenli kent aristokrasisinin yerini ticaret ve zanaatla uğraşan burjuva toplumu almış, ekonomide büyük bir gelişme sağlanmıştı. Floransa kültürel yaşamda da ülkenin merkezi ve kılavuzu olma yolunda idi. Kibar aşk şiiirinin son aşamasını oluşturarak Dolce Stil Nuovo'nun bu kentte gelişme olanağı bulması bunun güzel bir kanıtıdır. Sicilya sarayı ozanlarından farklı ola-

rak bu okul ozanlarının güçlü ve belirgin bir kişiliği vardır. Bu nedenle ortak özelliklerini saptamak pek kolay değildir. Sicilya ve Provans şiirinin dayandığı krallık sarayı bu yeni akımda yoktur. Onun yerini derin bir kültüre ve yüce bir ruha sahip, birbirlerine bağlı az sayıda kişiden oluşan ideal bir aydınlar topluluğu alır. Ştil Nuovo comune içinde artık kan bağına değil, Dante'nin dediği gibi "zeka yüksekliği"ne (*Inf.* X, 59) ve duyuş inceliğine dayanan yeni bir aristokrasi örneği verme çabasında olan yeni yönetici sınıfların en yüksek, kültür açısından en gelişmiş tabakasının tipik bir ifadesidir. Bu kişiler kentnin politik yaşamında yer almak için baskı yapan aşağı halk tabakalarından kendilerini şiir ve sanat yoluyla ayırma eğiliminde idiler, cahil halktan hoşlanmıyorlardı. Okulun ilk tanımlamasını yapan Dante olmuştur (*Purg.* XXIV, 57). "Nuovo" sıfatı önceki şiirden ayrılmaya, "dolce" de bu şürde egemen olan tona işaret eder. Stil Nuovo ozanlarının şiir dünyasının merkezinde aşk vardır. Ama bu okul yeni bir aşk ve kadın anlayışı geliştirir. Aşk dünyasal bir tutku değildir, kibar yani soylu olan ruhu Tanrı katına yükselten, ilahî mükemmelliğe ulaştıran bir araçtır. Kadın bedensel arzu aracı değil, göksel bir yaratıktır. Erdemleri, güzelliği, zerafeti ile ruhu çirkinliklerden aratarak Tanrıya yükselten meleksi bir yaratıktır. Dolayısıyla bu okulun şiiri felsefi ve dinsel bir temele dayanır; ve baş kişisi Dante'nin "venuta Di cielo in terra a miracol mostrare" (mucize göstermek için gökten yeryüzüne gelmiş) diye niteleyeceği melek-kadındır. O, dünyada bir melektir, bir kurtarıcıdır. Sicilya Okulunun başlattığı kadının idealleştirilmesi olayı Dolce Stil Nuovo ile bir adım daha ileri götürülür; akımın en büyük ozanı olan Dante'de doruğuna ulaşır: kadın ilahileştirilir. Bununla birlikte o önceki şiirde görülmeyen büyük bir canlılık kazanır. Sicilya Okulunun şiirinde zarif bir imaj, soyluların salonlarında rastlanan bir süs olan kadın Stil Nuovo şiirinde –daha da idealize edilmiş olmasına karşın– yaşam dolu bir yaratıktır. Alçakgönüllülük duygusu uyandırır, onu görenlerin yüreğinden kötü düşünceleri siler. Bu ozanlar için aşk duygusu her türlü incelik ve nezaketin ölçüsüdür; soyluluğu ruh kibarlığında ararlar. Erkek sevdiği zaman kibardır; yani aşk ile soyluluk aynı şeydir. Guinizelli'nin bir canzonesinin ilk dizesi bu okulun temel ilkesi olarak kalmıştır: "Al cor gentil ripara sempre amore" (Aşk daima kibar kalbe sığınır). Dolce Stil Nuovo kadını hemen tümüyle maddeden uzak olarak ele alır: kadının fiziksel yapısını belirten dizeler bulmak güçtür. Örneğin Guinizelli'nin şiirinde kadın 'şafak sökmeden önce görünen parlak seher yıldızı' ("la lucente stella diana ch'appare anzi che 'l giorno rend'albore"), Cavalcanti'de 'parlaklığı ile havayı titreten' bir yaratık ("fa tremar di claritate l'a're")dır. Dante'de Beatrice'nin yüzü sedef renklidir. Sevgililerin saçları genellikle ışık gibi sarıdır. Bu idealleştirme ve hayali tutum soyutluk tehlikesi doğuruyordu. Maddeden uzak oluşları nedeniyle Dolce Stil Nuovo ozanlarında